

କର୍ତ୍ତା

ବିପିନ ବିହାରୀ ମହାନ୍ତି

ଭାରତର ହିନ୍ଦୁ ସଂସ୍କୃତିରେ ବିଶିଳାଭ ଓ ସଙ୍କଟ ମୋଚନ ନିମନ୍ତେ ବିପିନ ମୁଗୁରୁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ଅଗ୍ରପୂଜ୍ୟ ଗଣଦେବତା ରୂପେ ପୂଜା ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଜାଣିବାରେ ସେ ଶିବ ଓ ପାର୍ବତୀଙ୍କର ପୁତ୍ର । ପ୍ରକୃତରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ପାର୍ବତୀଙ୍କର ମାନସପୁତ୍ର । ଏଣୁ ତାଙ୍କୁ ଅକଳ୍ପ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ତିଥି ଭାଦ୍ର ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଥୀ ଅଟେ । ଏ ସମସ୍ତ ମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରଥମେ ପୂଜା ପାଆନ୍ତି ।

ଭାରତ ବର୍ଷରେ ସର୍ବତ୍ର ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ ପାଳିତ ହୁଏ । ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଏହାକୁ କାତୀୟ ପର୍ବରୂପେ ୧୮୯୩ ମସିହାରୁ ପାଳିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ଏହି ପ୍ରଥାଟିକୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ତିଳକ ପ୍ରତୀକନ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଏକତା ଏବଂ ଭାଦ୍ରଭାବ ରକ୍ଷା କରିବ ।

ବିପିନ ମୁଗୁରୁ ଗଣେଶ ପୂଜାର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହାହିଁ ଥିଲା । ‘ଗଣେଶ’ ଶବ୍ଦଟି ଗଣ ମୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ

ନମୋ ଗଣେଶ ବିଘ୍ନେଶ

ଆକାରର ପ୍ରତୀକ । ମସ୍ତକର ଜଟା, ଦୁଇ ହସ୍ତରେ ବର; ଅଭୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ହାତର ପାଶ ଏବଂ ଅକ୍ଷୟ ଶୋଭା ପାଇଛି ।

ନାଗ ତାଙ୍କର ଯଜ୍ଞୋପବୀତ, ହସ୍ତାମୂଳ ଏବଂ ପାଖେ ପାଖେ ମୂଷିକ ବାହନ ଇତ୍ୟାଦି ପୌରାଣିକ ରୂପ କଳ୍ପନାରେ ଗଣତାହିକ ଚେତନା ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ହୋଇନପାରେ । ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ଶିବ ପରିବାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେତୁ, ଦୁଇ ବିପରୀତ ଚେତନା

ଯଥା ସବଳ ଓ ଦୁର୍ବଳର ସହାୟତା ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ‘ମୂଷିକ-ସାପ’, ‘ସିଂହ-କ୍ଷତ୍ର’ ତଥା ‘ଶିବଗଣ-ଗଣେଶ’ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଟନ୍ତି ।

ତ୍ରିଦେବ ପରିକଳ୍ପନାରେ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଶ୍ୱ ଓ ମହେଶ୍ୱର ଏକ ଏବଂ ଅଭିନ୍ନ ହେଲେହେଁ, ଗଣେଶଙ୍କର ଜନ୍ମ ରହସ୍ୟକୁ ଆଧାର କରି ଏବଂ ପାର୍ବତୀକୁ ଅଭିମାନକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇ ତାଙ୍କୁ ‘ଅଗ୍ରପୂଜ୍ୟ’ ଦେବତା ରୂପେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ।

ଗଣେଶଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି ଓ ବିଦେବର ଆବଶ୍ୟକ ଅଛି । ଗଣପତି ହିଁ ଏ ଚିନ୍ତାଚିତ୍ର ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ନିୟମାଳ ଅଟନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଅଭିମୟ ଏବଂ ସ୍ୱାମୀ ଶିବାନନ୍ଦଙ୍କ ମତରେ :

ବିଶାଳ ବିଶ୍ୱର ସକଳ ପାଶାମାନଙ୍କର ଧାଶକ୍ତି ଓ ବିଚାର ଶକ୍ତିର ସାମଗ୍ରୀକ ପ୍ରତୀକ ହେଲେ ‘ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ’ । ଏଣୁ ବିଦ୍ୱାକ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ପରି ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ମଧ୍ୟ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ, କର୍ମଜୀବୀ ଓ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉପାସିତ ହୋଇଆସୁଛନ୍ତି । କବି ଓ ଲେଖକମାନେ ଲେଖନୀ ବାଳନୀ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ସ୍ୱରଣ କରନ୍ତି; କାଗ ଯଜ୍ଞ, ଦେବପୂଜନ, ଦେବାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଗୃହ, ପୁସ୍ତକାଳୟ ଏବଂ ସେତୁ ନିର୍ମାଣ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସକଳ ଶୁଭ କର୍ମରେ ପ୍ରଥମେ ଗଣପତିଙ୍କର ଉପାସନା ହୁଏ, ଆଉ ବାକି କଥା ପରେ । ବିଶ୍ୱାସ, ସାଧନାର ସିଦ୍ଧି

ଏବଂ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ମୋଚନ ପାଇଁ ଗଣପତି ଏକମାତ୍ର ସାଥୀ । ଏଣୁ ଯଥାର୍ଥରେ ସେ ବିଘ୍ନ ବିନାଶକ : ବକ୍ତୃତ୍ୱ ମହାବାୟଂ କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମପ୍ରଭଂ ନିର୍ବିଘ୍ନଂ କୁରୁମେ କାର୍ଯ୍ୟଂ ସର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟେଷୁ ସର୍ବଦା ।

ଆଉ ଏକ କଥା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଛି ଯେ ଗଣେଶଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି । ଯାହାକି ତାଙ୍କର ଏହା ଅବତାର ଲାଳାବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏହି ଅବଲୀଳା କ୍ରମେ ସେ ବକ୍ତୃତ୍ୱରେ ମସ୍ତକାସୁର, ଏକ ଦକ୍ଷର ମଦାସୁର, କୃଷ୍ଣ ପିଙ୍ଗାସ ଅବତାରେ ମୋହାସୁର, ଗଜାନନ ରୂପରେ ଲୋଭାସୁର, ଲକ୍ଷ୍ମଣର ରୂପେ କ୍ରୋଧାସୁର, ବିକଟ ରୂପରେ କାମାସୁର, ବିଶ୍ୱରାଜ ରୂପେ ମନତାସୁର ଧୂମ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଅବତାର ଅଭିମାନସୁର, ଏହି କ୍ରମରେ ଭାଲତକୁ, ବିନାୟକ ଏବଂ ଗଣପତି ରୂପେ ଅବତରୀ ସଙ୍କଟ ମୋଚନ କରିଆସୁଛନ୍ତି ।

ଗଣେଶଙ୍କର ପୂଜା ବିଧିର ବିଶିଷ୍ଟ ବିଧିନୀମିତ୍ତ ଅଛି ଅଥଚ ଆଧୁନିକତାର ଚାକଟକ୍ୟରେ ଆମେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ କରିଚାଲିଛୁ । ଗଣେଶଙ୍କୁ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଛିଡ଼ା କରାଯିବା ପୂଜା କରିବା ନିଷେଧ । ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହିତ ସମାନ । ଅଥଚ ଆମେ ଗଣେଶଙ୍କୁ ଠିଆ କରାଇ ପୂଜା କରୁଛୁ ଏବଂ ତାଙ୍କଠି ଭୋଗ ବାହୁଡ଼ା । ତାଙ୍କ ମୁଖର ଗଠନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେଲେ ହେଁ, ଆମେ ତାଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଆକୃତିରେ ବିକୃତ କରୁଅଛୁ । ଗଣେଶଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ଲହୁ ଏବଂ ପେଡ଼ା ଅଥଚ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ନାନା ମିଶ୍ରିତ ଭୋଗ

ରାଗ ଚଢ଼ାଇ ଦେଉଛୁ । ଏହା କଦାପି ଏକ ଶୁଭ ପରମ୍ପରା ନୁହେଁ । ତା’ ଭିତରେ ଆମେ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିତ ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛୁ ଯାହାକି ଏକ ଦୃଷ୍ଟି ଗଣେଶଙ୍କ ପୂଜା ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ର କରାଯାଇଥାଏ । ଏହାରି ଉପରେ ଗଣେଶଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରସ୍ତୁ କରାଇ ବିଧି ବିଧାନ ପୂର୍ବକ ପୂଜା କରାଯାଏ । ଏ ପୂଜା ଏକଦିନ, ସାତଦିନ ଅଥବା ୧୦ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିପାରେ । ଯେଉଁମାନେ ଗଣେଶଙ୍କୁ ଘରେ ଅଥବା ଦ୍ୱାର ଦେଶରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଇଛନ୍ତି, ସେଠାରେ ସେ ପ୍ରତ୍ୟହ ପୂଜା ହୁଅନ୍ତି । ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଜଟଣୀ ଗଣେଶ ପୂଜା ନିମନ୍ତେ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କର ଏଠାରେ ଦଶ ଦିନଧରି ସମାଗମ ହୁଏ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଭୁମଣକାରୀ ନାଚଦଳ, ସର୍ବସ, ମାନାବକାର ଏବଂ ଦୋକାନ ବଜାରରେ ସହରଟି ସରଗରମ ହୋଇଉଠେ । ଏହା ବେଶ୍ ଉପଭୋଗ୍ୟ । ଜଟଣୀ ବ୍ୟତୀତ, ଏବେ ପୁରୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏବଂ କଟକ ଇତ୍ୟାଦିରେ ବହୁଥର ଗଣେଶ ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି । ପୂଜା ପରେ ମୁଣ୍ଡ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଜଳାଶୟରେ ବିସର୍ଜନ କରାଯାଏ ।

ଗଣତାହିକ ଚେତନା ଓ ଏକତାର ସୂତ୍ରଧର ଏ ଗଣେଶ ପୂଜା । ଆସତୁ, କାଟି, ଧର୍ମ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟେଷରେ ଏହାକୁ ପାଳନ କରିବା ଏବଂ ଆମ ଦେଶର ସଂହିତ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ ।

+ବିକାଶ ନଗର, କଟଣୀ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା । ମୋ : ୯୯୩୮୩୪୪୯୩୮

ଗଣଦେବତା ଶ୍ରୀଗଣେଶ

ଡକ୍ଟର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସାହୁ

ଆତ୍ମକ ମାସର ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଥୀ ଦିନ ସର୍ବବିଘ୍ନ ବିନାଶକ ଭାବରେ ପୂଜା ପାଆନ୍ତି ଶ୍ରୀଗଣେଶ । ପିତା ଦେବଦେବ ମହାଦେବ, ମାତା ପାର୍ବତୀଙ୍କର ପୁତ୍ର ଗଣନାଥ । ତାଙ୍କୁ ଦେବଦେବ ଅନାଦି ଅନନ୍ତ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଶ୍ରୀଗଣେଶ କରାଯାଏ । ବିଧି ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କୁ ଆବିଦେବ କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟ, ପୂଜା, ଲେଖାପଢ଼ା ଓ ଧାର୍ମିକ କ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭରେ ତାଙ୍କର ଆବାହ ? ନ ପ୍ରଥମେ କରାଯାଏ । ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ, ଧ୍ୟାନ ମନ୍ତ୍ର ଦେବାଦୂତ୍ୟରେ - ‘ନମୋ ଗଣେଶେୟା ଗଣପତି’ ଭାବରେ ସ୍ମୃତିତ ହୋଇଛି ।

ଗଣେଶ ଗଜାନନ ରୂପରେ ହିଁ ସର୍ବତ୍ର ପରିଚିତ । ଗଜ ବା ହାତୀ ମୁଖ ଥିବା ଦେବତା ଗଜାନନ । ଶରୀର ମଣିଷର ମସ୍ତକ ହାତୀର । ଶାସ୍ତ୍ରରେ କୁହାଯାଇଛି ଉଭୟ ମଣିଷ ଓ ହାତୀର ଆୟୁ ୧୨୦ ବର୍ଷ । ଉଭୟର ଗୁଣକୁ ଏକାଠି ହେଲେ ମଣିଷ ସଫଳ ହେବ । ତେଣୁ ଗଣେଶ ନିଜେ ଏହି ରୂପ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ‘ଗ’ର ଅର୍ଥ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ସମାଧିରେ ଥିବା ଯୋଗୀ । ‘ଜ’ର ଅର୍ଥ ଜୀବନ ପ୍ରତି ସଂସାରିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ । ଅର୍ଥାତ୍ ସଂସାର ଭିତରେ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ ସମ୍ଭବ କରାଇପାରନ୍ତି ଗଜାନନ ।

ଗଣେଶ ଗଣପତି ଭାବେ ବିଦିତ । ସେ ଗଣ ବା ଲୋକଙ୍କର ଦେବତା ବା ଗଣଦେବତା । ସେ ମଧ୍ୟ ବିଘ୍ନରାଜ ବିନାଶକ । ଗଣେଶଙ୍କର ଏହିନାମର ଅର୍ଥ ବିଶେଷ ନାହିଁ । ଏହାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ପ୍ରିୟବଚନ ବା ପ୍ରାର୍ଥନାଦ୍ୱାରା ଗଣେଶଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ଭକ୍ତର ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଥିବା ସବୁ ବାଧା ଦୂର କରନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଭକ୍ତ ଜୀବନରେ ଥିବା ବିପର୍ଯ୍ୟୟ, ସବୁ ଅମଙ୍ଗଳ, ସବୁ ବାଧା ଦୂରକରି ଦିଅନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ଶରୀର ଧୂମ୍ରବର୍ଣ୍ଣ, ଭାଲଚନ୍ଦ୍ର, ଲକ୍ଷ୍ମଣର ଦର୍ଶନରେ ଭକ୍ତ ସଦା ଚତୁର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଠେ । ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବା ବଡ଼ ପେଟ ଥିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣର ବୋଲି କୁହାଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣର ବୋଲି ହିଁ କୁହାଯାଏ, ଯିଏ ସବୁକିଛି ଭଲ ବିଦ୍ୟା ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି ଓ ସାଧନା ରଖି ପାରନ୍ତି । ଗଣେଶ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ରୂପରେ ଶରଣାଗି ସମ୍ପାଦି ଶିଖୁଥିଲେ । ପିତା ଶିବଙ୍କ ଡମ୍ବରୁ ଶରଣାଗି ଚାରିଦେବ ଆୟତ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି ବିଶାଳ ବିଦ୍ୟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ତାଙ୍କର ପେଟ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପେଟ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ।

ଗଣେଶଙ୍କ ଜନ୍ମ ବୃତ୍ତାନ୍ତକୁ ନେଇ ଅନେକ ପୌରାଣିକ କଥା ଅଛି । ଏକ ପୁରାଣରେ ବିନାୟକ ବ୍ରତକଥା ଓ ତାର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି । ଗୋପତୀ ନଦୀ କୂଳରେ ସୂତ ମୁନି ଅନ୍ୟ ରଶ୍ମିମାନଙ୍କର ଜିଜ୍ଞାସାକୁ ପ୍ରଶ୍ନମାନ କରି କହିଛନ୍ତି, ବିନାୟକ ବ୍ରତ ପାଳନ କଲେ ବ୍ରତଚାରୀମାନେ କାର୍ଯ୍ୟସିଦ୍ଧି, ଅର୍ଥପ୍ରାପ୍ତି ଓ ସୁତ-ସୌଭାଗ୍ୟ-ସଂପଦ ଲାଭ କରି ପାରିବେ । ଏହି ବ୍ରତର ବିଧିବିଧାନ ସ୍ୱୟଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁଧୁଷ୍ଠିରୁ କହିଛନ୍ତି । ଏହି ବ୍ରତ ପାଳନ କରି ମୁଧୁଷ୍ଠିର ରାଜ୍ୟ ଫେରି ପାଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ନାମ ସିଦ୍ଧି ବିନାୟକ ହୋଇଛି । ଶିବ ପୁରାଣ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ମାଆ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଅମଳ ମଳୁଖରୁ କାଟି ଶ୍ରୀଗଣେଶ । ମା ପାର୍ବତୀ ଅନେକ ଦିନ ଶିବଙ୍କ ଧ୍ୟାନରେ ଧ୍ୟାନରେ ଥିଲେ ନଦୀକୁ ସ୍ନାନ କରି ଯାଇଥିଲେ । କେତେବେଳେ ସେ ନିଜ ଅଙ୍ଗରୁ ମଳୁଖ କାଟି ସେଥିରେ ପ୍ରତିମାଟିଏ ଗଢ଼ି ସାରିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତୁ । ସେତେବେଳେ ହେବାବେଳେ ନିଜ ହାତଗତା ପିତୁଣ୍ଡାକୁ ନିଜେ ଦେଖି ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ମନ ଭିତରେ ଥିବା କାମନା ତାଙ୍କୁ ବିବକ୍ଷ କରୁ ଆଶାତୁର କରିଥିଲା । ସତରେ ଏ ମଳୁଖ ଟିଆରି ପ୍ରତିମାଟି କାବନ୍ୟାସ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତା । ଯେହେତୁ ସେ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମହାଦେବଙ୍କ ଧ୍ୟାନରେ ମଗ୍ନ ଥିଲେ, ସେହି କାରଣରୁ

ଅବିକଳେ ପାର୍ବତୀଙ୍କର ମନୋକାମନା ସାଧନା ରୂପ ନେଲା । ଏହି ଅଭୂତ ପୂର୍ବ ସ୍ୱୟଂ ଶିବଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅଶୋଚର ରହିଗଲା । ଯାହାଫଳରେ ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଶିବଙ୍କୁ ବିନେ ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କ ସହ ମୁକ୍ତ କରି ବାଳକ ଗଣେଶଙ୍କ ମସ୍ତକ କାଟିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଯେତେବେଳେ ସେ ଗଣେଶଙ୍କ ପରିଚୟ ପାଇଲେ ହତବିମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କ୍ରନ୍ଦନରତା ପାର୍ବତୀ ପତିଙ୍କ ନିକଟରେ ନିଜ ମାନସ ସତ୍ୟର କାବନ ଭିକ୍ଷା କଲେ । ଫଳରେ ସ୍ୱର୍ଗଦେବ୍ୟ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରଙ୍କ କ୍ରମେ ନୟାଭୂଜୀ ସମେତ ଅନ୍ୟ ଶିବଗଣ ମୁଖର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଯାଇ ଛିନ୍ନ ଗଜମସ୍ତକ ଧରି ଫେରିଲେ । କାବନ୍ୟାସ ପାଇବା ପରେ ଶ୍ରୀଗଣେଶ ଗଜାନନ ରୂପ ଓ ନାମରେ ବିଦିତ ହେଲେ ।

ଏକ ପୁରାଣରେ ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ରାଜସ୍ଥାନ ସ୍ଥିତ ପର୍ବତ ବୋଲି ସ୍ମୃତିତ କରାଯାଇଅଛି । ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ରହିଛି ପୁତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତିର ବରଦାନ ପାଇବା ପରେ ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ସେହି ପର୍ବତରେ ପୁତ୍ର ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କର ଚାଳିଶାଳେ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ଓ ସ୍ମରଣକୁ ନେଇ ଭିନ୍ନ କଥା ରହିଅଛି । ଶିବଙ୍କ ବରଦାନ ହେତୁ ମାତା ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ପୁତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତି ହେଲା ଓ ଜନ୍ମ ମାତ୍ରକେ ଅପୂର୍ବ ଚେତୋଦାସ୍ୟ ଶିଶୁକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ସକଳ ଦେବଦେବୀ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତେବେଳେ ଗ୍ରହରାଜ ଶନି ଚେତୋଦାସ୍ୟ ଶିଶୁଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ନିୟତ ଦୂରରୁ ‘କଳ୍ୟାଣମସ୍ତୁ’ କାମନା କରି ଅଟକି ରହିଥିଲେ । ଏକଥା ପାର୍ବତୀ ଜାଣିବା ପରେ ନିଜେ ଆସି ଗ୍ରହରାଜଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ରର ଦର୍ଶନ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଗ୍ରହରାଜ ଶନି ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପରିଶ୍ରମ ବିଷୟରେ ଯେତେ ସୂଚାଉଲେ ମଧ୍ୟ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ଆଗରେ ତାହା ଫିଟା ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା । ଫଳରେ ଶନିଦେବଙ୍କ ଆଖିର ପଲକପାତ ମାତ୍ର ଶିଶୁ ଗଣେଶଙ୍କ ମୁହଁଟି ଭସ୍ମ ପ୍ରାୟ ହୋଇଗଲା । ମସ୍ତକହୀନ ଭାବରେ ନବଜାତ ସନ୍ତାନକୁ ଦେଖି ଉପସ୍ଥିତ ସବୁ ଦେବଦେବୀ ବିସ୍ମୟ, ହତବାକ୍, ବିଚଳିତ ଓ ପ୍ରିୟମାଣ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ଶେଷରେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ବାହାନ ଗରୁଡ଼ ତ୍ରିଲୋକ ପରିକ୍ରମା ପୂର୍ବକ ଖୋଜି ଖୋଜି ହାତୀ ମୁଣ୍ଡଟିଏ ଧରି ଫେରିବା ପରେ ଯୋଡ଼ାଗଲା ଓ ଗଜାନନଙ୍କୁ ଗଜାନନ ବେଶରେ ସର୍ବ ଦେବଦେବୀ ଦର୍ଶନ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କଲେ ।

ରଗଦେବ ଦ୍ୱିତୀୟ ମଙ୍ଗଳାନୁସାରେ ଗଣନାଥ ଗଣେଶ ଉପାସନାର ପ୍ରାଚୀନତମ ନିଦର୍ଶନ ସୂଚନା ମିଳେ । ଏହି ସୂକ୍ତରେ ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କୁ ସର୍ବ ଦେବତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ, କବିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବରୋଷ୍ୟ ତଥା ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରୂପରେ ପ୍ରତିପାଦନ କରାଯାଇଛି । ସେଭଳି ଯଜୁର୍ବେଦରେ ମଧ୍ୟ ରଗଦେବ ପୁକ୍ତର ଏକ ଭିନ୍ନ ରୂପ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ତେଣୁ ଭାରତୀୟ ଧର୍ମ ଧାରାରେ ବିଦିତ କାଳରୁ ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କ ଉପାସନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଏ । ବିଦିତ ମନ୍ତ୍ରରେ ଗଣପତିଙ୍କୁ ସର୍ବ ସିଦ୍ଧିଦାତା, ଗଢ଼ି ସିଦ୍ଧିଦାତା, ସର୍ବ ମଙ୍ଗଳ ମୟ ରୂପେ ସ୍ମୃତି କରାଯାଇଛି । ସାମ୍ନା ଦେବୀୟ ବିନାୟକ ସଂହିତା, ମୈତ୍ରାଣୀ ସଂହିତା, ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ସଂହିତା ପ୍ରଭୃତିରେ ବିଘ୍ନ ବିନାଶକ ଗଣପତିଙ୍କ ମନ୍ତ୍ର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ଉପନିଷଦରେ ଗଣପତିଙ୍କୁ ସର୍ବ ଶକ୍ତିମାନ କୁହାଯାଇଛି । ଗଣପତିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ବିଦ୍ଧିତ କରାଯାଇଛି । ଗଣପତି ଉପନିଷଦରେ ବ୍ରହ୍ମ ଉପାସନାର ଚକ୍ଷୁ

ପରିଦୃଷ୍ଟ । ନିଗମ ଓ ଆଗମ ଉଭୟ ପରମ୍ପରାରେ ଗଣପତି ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେବତାର ଆସନ ଅଳଙ୍କୃତ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ସ୍ମୃତି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ପ୍ରଭୁ ଗଣପତିଙ୍କୁ ହର୍ବିଭୋକ୍ତା ଯଜ୍ଞ ଦେବତା ରୂପେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇ ଗାଣପତ୍ୟାଗ୍ରହଣ ସଂସ୍କାର ବିଧି ଓ ହୋମ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରାଯାଇଥିବା ବିଧି ରହିଛି । ଗଣପତି ଉପାସନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଫଳରେ ଗାଣପତ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଘଟିଛି । ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କ ଲେଖନୀ ବାଳନୀରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତବ, ଷ୍ଟୋତ୍ର, କବିତା, କାଳକ, ପଟଳ ଓ ପୁରାଣାଦି ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ସେ ଏକ ଦକ୍ଷ, ଚତୁର୍ଭୁଜ, ପାଶ-ଅକ୍ଷୟ ଅଭୟ ଓ ବରଦ ମୁଦ୍ରାଧାରୀ, ରକ୍ତ ବସ୍ତ୍ରଧାରୀ ରୂପେ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇ ପୂଜା ପାଇଆସୁଛନ୍ତି । ସକଳ ବିଘ୍ନ ହରଣ ନିମିତ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ ସକଳ ପ୍ରଶ୍ନମାନ ପୂର୍ବକ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି । କାଳ କ୍ରମେ ଶକ୍ତି ଉପାସନା ସହିତ ଗଣପତି ପୂଜାର ମିଳନ ଘଟିଛି । ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଶକ୍ତି ପୀଠଗୁଡ଼ିକରେ ମାତୃଗଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଣପତି ଆରାଧିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା ସାନଖେମୁଣ୍ଡି ଅନ୍ତର୍ଗତ କଙ୍କୋରତାସ୍ତ୍ର ଶକ୍ତିପୀଠ ମା’ ନାରାୟଣୀଙ୍କ ସହ ଏକତ୍ର ଆସନରେ ପୂଜା ପାଇଛନ୍ତି । ସେ ବିଦିତ ଦେବତା ଅଗ୍ରପୂଜ୍ୟ ବିଘ୍ନ ବିନାଶକାରୀ ବିନାୟକ । ସେ ଓଁକାର ରୂପା, ଅକ୍ଷୟ କରତରେ ସେ କାବ ସ୍ୱରୂପ । ସେ ବକ୍ତୃତ୍ୱ ଓ ସର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧିଦାତା ଗଣେଶ ଭାବରେ ଆରାଧିତ ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି-

‘ଓଁ ବକ୍ତୃତ୍ୱ ମହାବାୟଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ କୋଟି ସମପ୍ରଭଂ/ ନିର୍ବିଘ୍ନଂ କୁରୁମେ ଦେବ! ସର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟେଷୁ ସର୍ବଦା ।’

ପୁରାଣ ସ୍ତବ ପରେ ବୌଦ୍ଧ ମତବାଦରେ ମଧ୍ୟ ଗଣପତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେବତାର ଆସନ ଅଳଙ୍କୃତ କରିଛନ୍ତି । ବୌଦ୍ଧମାନେ ଗଣେଶଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ବୁଦ୍ଧ ନାମରେ ନାମିତ କରିଛନ୍ତି । ବୌଦ୍ଧ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅନୁଯାୟୀ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜନନୀ ମାୟାଦେବୀ ଗୌତମଙ୍କ ଜନ୍ମ ପୂର୍ବରୁ ଶତ ହସ୍ତୀର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ । ସେହି ଶତ ହସ୍ତୀ ମସ୍ତକ ସହ ଆରୋଧିତ ଗଣେଶ ମୂର୍ତ୍ତି ହିଁ ପ୍ରକୃତ ବୁଦ୍ଧ ବୋଲି ଧରାଯାଏ । ବୌଦ୍ଧ ଭିକ୍ଷୁ ଓ ଶ୍ରମଣଗଣ ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ଏସିଆରେ ଗଣପତି ଉପାସନାର ପ୍ରସାର ଘଟାଇଥିବା କଥା ପୁରାତନ ଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ଇତିହାସକୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି । କାପାଳ ଓ ଚାଲନାରେ ଗଣେଶଙ୍କୁ ବିନାୟକ ନାମରେ ଆରାଧନା କରାଯାଏ । ବ୍ରହ୍ମଦେଶରେ ମହାପାତନେ ରୂପେ ଗଣପତି

ସୂଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ସୁତମଣ୍ଡଳ ମନ୍ଦିରରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଣପତିଙ୍କ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ହୋଇଥାଏ । ସେଭଳି ନେପାଳରେ ସିଂହାହନ ହେଉଛି ଗଣପତି ସର୍ବ ସିଦ୍ଧିଦାତା ଭାବେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ।

ଉତ୍କଳରେ ଗଣପତିଙ୍କ ପୂଜାର ପରମ୍ପରା ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ । ଉତ୍କଳର ଭୌମ ଓ ସୋମ ବଂଶୀ ଶାସନ କାଳରୁ ଏହି ପର୍ବ ପାଳିତ ହେଉଥିବା ଇତିହାସକୁ ଜଣାଯାଏ । ମହାକବି ଶୁଦ୍ରମୁନି ସାରଳା ଦାସ ‘ମହାଭାରତ’ର ବନ ପର୍ବ ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡରେ ବ୍ୟାଧିର ମୁକ୍ତି ଦାତା ଭାବରେ ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କୁ ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି । ତତ୍କାଳୀନ ସମାଜରେ ଗଣପତି ଉପାସନାର ପ୍ରସାର ଘଟି ଶେଷରେ ସାର୍ବଜନୀନ ଉପାସନାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଛାତ୍ରାଛାତ୍ରୀମାନେ ଆପଣାରେ ବିଘ୍ନ ବିନାଶ ତଥା ସର୍ବ ମଙ୍ଗଳ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରଭୁ ବିଘ୍ନ ବିନାଶକାରୀ ପାର୍ବତୀ ନନ୍ଦନ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶଙ୍କୁ ପ୍ରମତ ଭକ୍ତି ସହକାରେ ପୂଜା କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଙ୍ଗଳିକ ଓ ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଳସ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କର ଆରାଧନା କରାଯାଏ । ଅନେକ ମନ୍ଦିର ପୀଠରେ ଗଣେଶ ମୁଖ୍ୟ ଦେବତା ଓ ପାର୍ଶ୍ୱ ଦେବତା ରୂପେ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି । କେତେକ ମନ୍ଦିରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗଣପତି ପୂଜାର ବିଧି ରହିଛି । ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଜନ୍ମ ବାସରେ ସ୍ନାନବେଦିରେ ଗଣପତି ରୂପ ଧାରଣ କରନ୍ତି । ସିଦ୍ଧ ସାଧକଗଣ ଲେଖନୀରେ ‘ଗଣେଶ ବିଭୂତି’, ‘ଗଣେଶ ଶତନାମ’ ‘ସହସ୍ର ନାମ’ ପ୍ରଭୃତି ରଚନାର ସୃଷ୍ଟି ଘଟିଛି ।

ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କ ଜନ୍ମ ଦିବସର ସବୁଠାରୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ଘଟିଥିବା ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି । ଏହି ଦୃଷ୍ଟି ତାଙ୍କ ଶରୀର କାଳିକ କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମପ୍ରଭ କୁହାଯାଇଛି । ବକ୍ତୃତ୍ୱ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନ ପର୍ବତ ଚତୁର୍ଥୀରେ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ କଳଙ୍କ ଚତୁର୍ଥୀ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ବିଧି ଅନୁସାରେ ଏହି ଦିନରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶନାକୁ ବାରଣ କରାଯାଇଅଛି । ଏହି ଚତୁର୍ଥୀରେ ଚନ୍ଦ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନ କଲେ କିଛି ବିଘ୍ନ ଘଟିବ ପୂର୍ବକ କଳଙ୍କ ବା ଅପବାଦର ଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଏହାର କେତେକ ପୌରାଣିକ ନିଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଏହି ଦିନର ଚନ୍ଦ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନ ଜନିତ ପାପ କ୍ଷୟ ନିମନ୍ତେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସ୍ୟମତକ ମଣି ହରଣ କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ନିଜେ ପଡ଼ିବା ଏବଂ କୌଶାଣ୍ଡି ଛାନା, ସାଧୁଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶୁଣିବାରେ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ବିଶେଷ କରି ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କୁ ସକଳ ବିଘ୍ନ ବିନାଶକ ଭାବେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଅଛି । ସେ ଛାନଦାତା, ଶକ୍ତିଦାତା ଓ ଅପମାନରୁ ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି ।

ଏହି କ୍ରମରେ ଉପାସନାମାନେ ନିଜ ମନଃସାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଇଁ ଗଜାନନଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ରୂପ ଓ ରଙ୍ଗର ବିଗ୍ରହ ପୂଜାର ବିଧିକୁ ପାଳନ କରନ୍ତି । ହଳଦୀ ରଙ୍ଗର ଶ୍ରୀ ଗଣେଶଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଜନିତ ବିପଦ ବିଘ୍ନରୁ ରକ୍ଷା ମିଳିଥାଏ । ସେହିପରି ବଳ ଓ ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ ଲାଲ ରଙ୍ଗର ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ପୂଜା କରିବାର ବିଧି ରହିଅଛି । ଧନପ୍ରାପ୍ତି ଆଶାଣୀ ତାଙ୍କର ସବୁଜ ରଙ୍ଗ ମୂର୍ତ୍ତି ପୂଜା କରିବାର ବିଶ୍ୱାସ ରହିଅଛି । ଏଥି ସହିତ ଶ୍ୱେତ ରଙ୍ଗ ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କୁ ମୁକ୍ତିକାମୀ ଉପାସକ ଉପାସନା କରିଥାନ୍ତି । କାର୍ଯ୍ୟମନାବାକ୍ୟରେ ଭକ୍ତି ପୂର୍ବକ ଭାଦ୍ରବ ମାସ ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଥୀରେ ଶ୍ରୀଗଣେଶଙ୍କୁ ଚିନି ପ୍ରହର କ୍ରମ ଓ ଧ୍ୟାନ କଲେ ସକଳ ଶୁଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଏହି ଦିନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୂଜାକାରୀ ନିଜ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ ତାଙ୍କୁ ସକଳତୀର୍ଥ ତଥା ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମାର ପୁଣ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଆଦ୍ୟ ଦେବତା ମାତାପିତାଙ୍କର ଏହି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ସଂପର୍କରେ କୁହାଯାଇଛି - ‘ପିତ୍ରୋଷ୍ଠ ପୂଜନ କୃତ୍ୱା ପ୍ରକାଶିତ ଚ କରୋତି ଯଃ, ତସ୍ୟ ବି ପୃଥିବୀ ଜନ୍ୟ ଫଳମ୍ ଭବତି ନିଶ୍ଚିତମ୍’ ।

ବାସ୍ତବରେ ବିଘ୍ନ ରାଜ ଗଣେଶ ସମଗ୍ର ଭାରତ ବର୍ଷର ପରମାଧ୍ୟ ଦେବତା । ସେ ହିଁ ଭକ୍ତ ସେବକ ମାନଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ନିର୍ମାତା ଓ ମୋକ୍ଷଦାତା । ସେ ହିଁ ବିଘ୍ନ ବିନାଶ କାରୀ ଓ କୁପାମୟ ଦେବତା । ତେଣୁ ଏ ଦୁର୍ଲଭ ମାନବ ଜନ୍ମର ସାଧିକତା ଓ ମୋକ୍ଷ ନିମିତ୍ତ ଗଜାନନ ବିଘ୍ନେଶ୍ୱର ଗଣନାଥଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦ ପଙ୍କଜରେ ଭକ୍ତି ପୂତ୍ର ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ସମର୍ପିତ ଭକ୍ତିପୂତ୍ର ଶ୍ରୀଜାଣ୍ଡଳି- ‘ଓଁ ଗଣେଶାୟ ବିଦ୍ମହେ ଗଜାନନାୟ ଧ୍ୟମହେ ।’

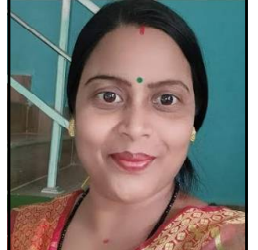
ତତ୍ତ୍ୱଗଣେଶ ପ୍ରତୋଦୟାତ୍ ଓଁ ଜୟ ଗଣେଶାୟ ନମଃ ।’

+ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ମହାନଦୀବିହାର ମହିଳା ସ୍ମାରକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ-୪

ସୂଚକାଂକ୍ଷ : ୯୦୪୦ ୧୫୧୪ ୭୫

ଗଣେଶଙ୍କ ଅଭିଶାପ

ସିଲୁ ଆଉ ଲୁସି ଭାଇ ଭଉଣୀ। ଆଜିକାଲିର ପିଲା ହେଲେ ବି ମୋଦାଉଳରେ ବା ଚିତ୍ତିରେ ଏତେ ମନ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ। ମାଆ ସହିତ ଖେଳି ଖେଳି ସମୟ ବିତାନ୍ତି। ଆଜି ମାଆଙ୍କଠାରୁ ଏକ ଗପ ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ। ସେହି ସମୟରେ ସିଲୁ ଝେରା ଆଉପାଖ ଆକାଶକୁ ଦେଖାଇ କହିଲା, ମାଆ ଦେଖ ରାତି ନ ହେଲେ ବି ଜହ୍ନ ଦିଶୁଛି। ଆଜି ପରି ସବୁବେଳେ ଜହ୍ନ କାହିଁକି ଗୋଲ ଦିଶୁଛି ? ମାଆ କହିଲେ ଗଣେଶଙ୍କ ଅଭିଶାପ ହେତୁ ଜହ୍ନ ପଦର ଦିନ ବଡ଼ ଆଉ ପଦର ଦିନ ଛିଣ୍ଡେ। ଲୁସି କହିଲା- କାହିଁକି, ଜହ୍ନ କ'ଣ ଭୁଲ କଲା କି ? ମା କହିଲେ ଦିନେ ଗଣେଶ ମୂଷିକ ପିଠିରେ ବସି ବୁଲୁଥିଲେ ହାତରେ ଧରିଥିଲେ କିଛି ଲତୁ। ଠିକ ଏମିତି ଏକ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟ ହୋଇଥାଏ। ତରତର ହୋଇ ଦୁହେଁ ଘରକୁ ଫେରୁଥାନ୍ତି। ରାସ୍ତାରେ ଏକ ସାପ ଦେଖି ମୂଷା ଡରିଗଲା। ନିଜର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରେଇ ସେ ନିଜେ ପଡ଼ିଯିବା ସହିତ ଗଣେଶଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପକାଇଦେଲା। ଲତୁ ସବୁ ମାଟି ଉପରେ ବିଛେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା। ଲତୁ ଗଣେଶଙ୍କର ପ୍ରିୟଥିଲା ତେଣୁ ସେ ଉଠି ଲତୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଏହା ଦେଖି ଆକାଶରେ ଜହ୍ନ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଗଣେଶଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ। ସେ ଜହ୍ନକୁ ଏହିପରି ଚାଷଲ୍ୟ କରି ହସିବାକୁ ମନା କଲେ। ହେଲେ ବି ଜହ୍ନ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ। ବରଂ ସେ କହିଲେ- ଏତେବଡ଼ ପେଟ ଥିବା ହାତୀମୂଷିଆ

ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଣିଗ୍ରାହି

ଶରୀର ଆଉ ଲତୁକୁ ଏକ ମେଷ୍ଟ୍ର ମୂଷା ବୋହି ନେଲେ କ'ଣ ବା ହୁଅନ୍ତା ? କହିବାକୁ ଗଲେ ସେ ନିଜର ସୁନ୍ଦରତା ଆଉ କିରଣ ପାଇଁ ଖୁବ ଗର୍ବ କରୁଥିଲେ। ତେଣୁ ଏମିତି ମଜାକ ଉତ୍ତାର ସେ ପୁଣି ହସିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଗଣେଶ ଏହା ଶୁଣି ରାଗିଗଲେ ଏବଂ ଜହ୍ନକୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ। ତୁମେ ଯେଉଁ କିରଣ ଆଉ ସୁନ୍ଦରତା ପାଇଁ ଗର୍ବ କରୁଛ ତାହା ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତଠାରୁ ନଷ୍ଟ ହେବ। ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଜହ୍ନ କଳା ଦିଶିଲେ। ଚାରିଆଡ଼ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଗଲା। ଜହ୍ନ ଏବେ ନିଜର ଭୁଲ ହୋଇଗଲା। ଜହ୍ନ ଏବେ ନିଜର ଭୁଲ ଦୁଃଖିଆରୀ ଗଣେଶଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଲେ। ହାତଯୋଡ଼ି ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଭୁଲ ମାଗିଲେ। ଗଣେଶ ତ ବିଗ୍ନ ବିନାଶନ। ସେ କାହାର ଦୁଃଖ ସହିପାରିବେ ନାହିଁ। ଜହ୍ନର ପକ୍ଷାତପ ଦେଖି ସେ ତାକୁ କହିଲେ, ଠିକ ଅଛି ତୁମେ ତୁମର ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପକୁ ତ ଫେରି

ପାଇବ କିନ୍ତୁ ସବୁଦିନ ନୁହେଁ। ପୂର୍ଣ୍ଣମାସ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପ ପରେ ତୁମେ ସାନ ହୋଇହୋଇ ଅମାବାସ୍ୟାକୁ ଦେଖାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଅମାବାସ୍ୟାରୁ ପୁଣି ବଡ଼ ହୋଇ ହୋଇ ପୂର୍ଣ୍ଣମାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପ ପାଇବ। ନିଜ ଭୁଲ ଦୁଃଖି ଜହ୍ନ ଦଣ୍ଡକୁ ସ୍ୱୀକାର କଲେ। ସେଥିପାଇଁ ସେହିଦିନ ଠାରୁ ଆମେ ଜହ୍ନକୁ ସବୁବେଳେ ଏକାପରି ଦେଖୁନାହେଁ। ଏବେ ମା କହିଲେ ଲୁସି ଆଉ ସିଲୁ ତୁମେ ଦୁହେଁ ଗପ ତ ଶୁଣିଲ। ଏବେ କ'ଣ କରିବ ? ହୋଟେ କାମ କର, ଜହ୍ନର ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପକୁ ଖଣ୍ଡିତ ରୂପ ଯାଏଁ ସବୁ ଚିତ୍ର ଆଜି ଦେଖାଅ। ସିଲୁ ଆଉ ଲୁସି ଦୌଡ଼ିଗଲେ ପଢ଼ା ଘରକୁ ଆଉ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କାରେ...।

+ ଶିକ୍ଷାପ୍ତୀ କନ୍ୟାପୁର, କୋରାପୁଟ ମୋ- ୮୨୪୯୪୫୦୦୫୦

ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ

ବିଲୁଆ ରାଜ ଦରବାରରେ ନିମ୍ନୁକ୍ତି ପାଇବା ପରେ ସେ କାହାରିକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଲାନାହିଁ। ସେ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ବିଜ୍ଞ ବୋଲି ମନେକଲା। କେବଳ ରାଜା ବାଘ କଥାକୁ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରେ। ତେଣୁ ରାଜା ତାକୁ ଜଣେ ସଚ୍ଚୋଟ କର୍ମୀ ବୋଲି କହନ୍ତି। ସେଥିପାଇଁ ତାର ଆହୁରି ଗର୍ବ। ରାଜ ପରିଷଦର ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟସଭ୍ୟା ଅତିଷ୍ଠ ହେଲେ ବି ତା' ବିରୋଧରେ କିଛି କହିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଦିନେ ସିଂହ ଶୋଇଥିବା ବେଳେ ସେ ଗୋଟିଏ ଧଣ୍ଡ ସାପକୁ ନେଇ ତା' ବେକରେ ଗଳାଇଦେଲା। ସାପ ତା' ଦେହରେ ଚାଲିବାରୁ ତାକୁ ସଲସଲ ଲାଗିଲା। ସେ ଉଠିପଡ଼ି ସାପକୁ ତା'ର ନଖରେ ଧରିଲା। ଧଣ୍ଡ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛତପଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା। ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ସେ ସିଂହ ପକ୍ଷରୁ ଖସିପାରିଲା ନାହିଁ। ଶେଷରେ ସିଂହକୁ ନେହୁରା ହୋଇ କହିଲା, “ମୋର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ। ମୋତେ ବିଲୁଆ ଏମିତି ଆଣି ତୁମ ଦେହରେ ପକାଇଛି। ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଦିଅ।” ତାପରେ ସିଂହ ଚିକେ ଚିକାକଲା-ଧଣ୍ଡ ତ ମୋ ଉପରକୁ ସହକରେ ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ। ସେ ବି ଏତେ ସାହସୀ ନୁହେଁ ଯେ ମୋ ଭଳି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଉପରେ ଚାଲିବ। ତାପରେ ସେ ବିଲୁଆର ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟ କଥା ଚିତ୍ତାକଲା। ସେ ଏମିତି ବହୁଥର ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିଛି। ଆଜି କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ମୋ ଉପରେ ଏପରି କରିଛି। ସେ ଭାଲୁଠାରୁ ତା'ର ନୂଆ ନିମ୍ନୁକ୍ତି ସଂପର୍କରେ ଶୁଣିଥିଲା। ତାକୁ ତ କିଛି କହିବା ଅର୍ଥ ବିପଦକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା। ତାପରେ ସେ ଧଣ୍ଡକୁ ଚିକେ ଭଣ୍ଡ ଦେଖାଇ କହିଲା, “ଆଜି ମୁଁ ତୋତେ ଛାଡ଼ିଦେଲି। ଆଉ କେବେ ଏପରି କଲେ ତୋର ଜୀବନ ନେଇଯିବି।” ଧଣ୍ଡ ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ତା' ପାଖକୁ ଆସିଲା। ତା'ର ରାଗ ହେଲା ବିଲୁଆ ଉପରେ। ସେ ତାକୁ ହଇରାଣ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲା। ଦିନେ ସେ ବୁଲିବା ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କଙ୍କଡ଼ାକୁ ଭେଟିଲା। ତାକୁ ତା'ର ଦୁଃଖ କହିବାରୁ କଙ୍କଡ଼ା କହିଲା, “ମୁଁ ତୁମକୁ ନିଶ୍ଚୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି।” ଧଣ୍ଡ ସବୁଦିନେ ବିଲୁଆ ବାଟକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ।

ଗର୍ବ ଭାଙ୍ଗିଲା

ଦିନେ ବିଲୁଆ ଫେରିବା ସମୟରେ ଧଣ୍ଡୁ ଦେଖି ପଚାରିଲା, “ସେଦିନ କେମିତି ସିଂହଠାରୁ ପାଳେ ପାଇଲୁ ?” ତାହା ଶୁଣି ଧଣ୍ଡୁ କୋରରେ ହସିଲା। ସେ କହିଲା, “ସତରେ ସେଦିନର ମଜା ମୁଁ କେବେ ବି ଭୁଲିପାରିବିନି। ସିଂହ ମୋତେ ଏତେ ଜିନିଷ ଖାଇବାକୁ ଦେବ ବୋଲି ମୁଁ ଭାବି ନଥିଲି। ତା' ସହିତ ସେ ଏମିତି ଗୋଟିଏ ଜାଗା ଦେଖାଇ ଦେଇଛି ଯେ ମୁଁ ସାରା ଜୀବନ କୁଆଡ଼େ ନଯାଇ ରହିପାରିବି।” ବିଲୁଆ ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ପଚାରିଲା, “କେଉଁ ଜାଗା ? ମୋତେ ଚିକେ ଦେଖାଇଦେଲେ ତ ମୁଁ ଆଉ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ। ରାଜ ପ୍ରସାଦରେ ବହୁତ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି।” ତାପରେ ଧଣ୍ଡୁ ତାକୁ ବଡ଼ କଙ୍କଡ଼ା ରହୁଥିବା ସ୍ଥାନ ପାଖକୁ ନେଇଗଲା। ସେତେବେଳକୁ କଙ୍କଡ଼ାଟି ଉପରେ ବୁଲୁଥାଏ। ସାଥରେ ତାର କୁଆମାନେ ବି ଥାଆନ୍ତି। କଙ୍କଡ଼ାକୁ ଦେଖି ତାର ଭାରି ଲୋଭ ହେଲା। କଙ୍କଡ଼ା ଧଣ୍ଡୁକୁ ଦେଖି ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଗାତ ଭିତରେ ପଶିଗଲା। ବିଲୁଆ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଆଉ ଧଣ୍ଡୁ କଥା କିଛି ନଶୁଣି ନିଜ ଲାଲୁଡ଼କୁ ତା' ଗାତ ଭିତରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଦେଲା। ସେପରେ କଙ୍କଡ଼ା ତାର ଲାଖକୁ ଏମିତି ଧରିଲା ଯେ ସେ ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ। ସେତକିବେଳେ ଧଣ୍ଡୁ ତାର ଆଗ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ଛନ୍ଦି ରଖି ବିଲୁଆକୁ କହିଲା, “ମୋତେ ସିଂହ ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟ ଦେଇଥିଲା ତାହା ତୁମେ ଏବେ ଖାଅ।” ଧଣ୍ଡୁ କଙ୍କଡ଼ାର ଆକ୍ରମଣରେ ବିଲୁଆ ଧରିବା ସହିତ କୋରରେ ପାଟିକଲା। ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ରହୁଥିବା ସିଂହ ତା'ର ତାଳ ଶୁଣି ଧାଉଁଥାଏ। ବିଲୁଆ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସିଂହକୁ ନେହୁରା ହେଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ। ତାପରେ ବାଘ ବି ପହଂଚିଲା। ସେ ବିଲୁଆକୁ କହିଲା, “ତୁମ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଜଣାଯାଉଛି ଯେ ତୁମେ କେବେ କାହାରିକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିନାହିଁ। ତୁମେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ, ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମକୁ ସହଯୋଗର ହାତ ବଢ଼ାଇଥାନ୍ତେ।” ଏହା କହିବା ସହିତ ବାଘ ପୁଣି କହିଲା, “ତୁମକୁ ପ୍ରକାମାନେ ଚାହୁଁନାହାନ୍ତି ଅର୍ଥ ତୁମେ ଆଉ ରାଜ ଦରବାରରେ ଚାକିରି କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ।” ସିଂହ କହିଲା, “ଯେଉଁ ଧଣ୍ଡୁ ଥିଲା କରୁଥିଲୁ ଏବେ ତା' ଦ୍ୱାରା ନାମ ନେ”। ବାଘର ଅନୁରୋଧରେ ତାକୁ କଙ୍କଡ଼ା ଓ ଧଣ୍ଡୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ। ସେ ଚାକିରି ହରାଇବା ପରେ ତାର ଗର୍ବ ବି ଭାଙ୍ଗିକଲା।

+ଶିକ୍ଷାପ୍ତୀ ଲେନ୍, କୁମାରପଡ଼ା, ପୁରୀ-୨, ପୁରୀ ମୋବାଇଲ ନଂ-୯୭୭୨୭୩୮୫୨୨

କବିତା

ତୁମ ପାଇଁ

ଆସ ଗଜାନନ ଆସ ଶରତ କୁମାର ଦାସ
ଆହେ ଗଜାନନ ମୂଷିକ ବାହନ ଆସ ଅବତରି ଆସ, ତବ ଆଗମନେ ଏ ମରତ ଧାମେ ହସୁଥିବ ଦିନ ମାସ ।

ଭୋଦୁଅ ମାସର ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ତିଥି ଚତୁର୍ଥୀ ଦିନଟି ଗଣା, ତୁମ ପୂଜା ପାଇଁ କେତେ ସକଳଜ ଜଗତରେ ପରା ଜଣା ।

ତୁମେ ପରା ପ୍ରଭୁ ବିଦ୍ୟାର ଦେବତା ଦିଅ ବିଦ୍ୟା-ଧନ ଭରି, ବିବେକ ଦୁଆର ଖୋଲିଯାଇ ଧାରେ ଗଭରବ ପଡ଼ୁ ଝରି ।

ସବୁ ଦେବାଦେବୀଙ୍କର ଆଗେ ତୁମେ ପୂଜା ପାଉଥାଅ ବାଗେ, ତୁମ୍ଭର ବାଟକୁ ହରଷେ ଚାହିଁ ମୁଁ ଆଶିଷ ଚିକିଏ ମାଗେ ।

ସକାନ୍ତି ରଖୁଛି କଦଳୀ, ନଡ଼ିଆ ସୁଆଡ଼ିଆ ଲତୁ ଭୋଗ, ଭକ୍ତିରେ କରେ ପାରଥନା,ତୁମ ସହ ହେବା ପାଇଁ ଯୋଗ ।

ଅରୁଆ ଚାଉଳ,ବରକୋଳି ପତ୍ର ବୁଦ, ଆମଡ଼ାଳ ପୁଣ, ଶରଧାରେ ହୋମକାଠ,ଗୋଟାଗୁଆ ସକାନ୍ତିକି ବାଗେ ଶୁଣ ।

ସରାଗେ ଚୋଳିଛି ନାନା ଜାତି ଫୁଲ ଯତନେ ଗୁଡ଼ିଛି ହାର, ଗଳାରେ ତୁମର ପିନ୍ଧାଇ ଦେବି ମୁଁ ଝରିବ କରୁଣା-ଧାର ।

ସବୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷାକର ବୋଲି ନାମ ବିଗ୍ନ ବିନାଶନ, ଆସ ଗଣପତି ଦିଅ ବିଦ୍ୟା ବୁଦ୍ଧି କରୁଛି ମୁଁ ନିବେଦନ ।

+ଅଧାପକ, ରାଜନୀତି ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗ ବଡ଼ବିଲ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ,ବଡ଼ବିଲ ଜିଲ୍ଲା-କେନ୍ଦୁଝର ମୋ-୮୨୪୯୧୩୭୦୯୧

ଆସ ଗଣପତି ଆସ...

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା
ଆହେ ଗଣପତି ପ୍ରଭୁ ବିଦ୍ୟାପତି ଆସ ଆସ ଧରା ଧାମ ଆଜ୍ଞାନ ତିମିର ଦୂର କରି ପ୍ରଭୁ ଭରିଦିଅ ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ ଅକ୍ଷର ଯିବ ଦୂରେଇ ଜ୍ଞାନ ଆଲୋକରେ ଆଲୋକିତ ହୋଇ ହସିବ ପବିତ୍ର ମହା।

ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଅତି ଶରଧାରେ ଆମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆସି ଅବୋଧ ଶିଶୁଙ୍କ ତୁଟି ନପରଖୁ ମଞ୍ଚପରେ ଯିବ ବସି ନାନାବିଧ ପୁଷ ଆଣି ତୁମ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗକୁ ସଜାଇବୁ ପ୍ରଭୁ ତୁମ ମନକଥା ଜାଣି ।

ତୁମେ ଅଗ୍ରପୂଜ୍ୟ ପ୍ରଭୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣଦେବ ତୁମେ ପରା ଜ୍ଞାନଦାତା ତୁମ କୃପା ବଳେ ମୂର୍ଖ ବି ପଣ୍ଡିତ ହୁଅଇ ଜଗତଜିତା ଆହେ ପ୍ରଭୁ ସିଦ୍ଧିଦାତା ତୁମ ଶ୍ରୀପଦରେ ଏତିକି ଗୁହାରି ବିଦ୍ୟା ଦେବ ବିଦ୍ୟାଦାତା ।

ଆହେ ଗଜାନନ ଗଭରା ନନ୍ଦନ ଏତିକି କରୁଣା ଦେବ ତୁମ ବିଦ୍ୟା ଜ୍ଞାନ ସଭିକ ପରାଶେ ସଦା ଶୋଭା ପାଉଥିବ ଜ୍ଞାନକୁ ମିଳିବ ମାନ ଉତ୍ତମ ବିଚାର ଆପଣାଇ ଜନେ ଖୁସାରେ କାଟିବେ ଦିନ ।

+ତେଜୁଳିପଦା,କଗଡ଼ସିଂହପୁର ମୋ-୭୩୫୫୭୩୫୩୫୭

ଅଗ୍ର ପୂଜ୍ୟ ହେ ଗଜାନନ

ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ଅଦାବର
ଅଗ୍ର ପୂଜ୍ୟ ଆହେ ଶ୍ରୀ ଗଜାନନ ଅତି ଭକ୍ତିଭରେ କରେ ଜଣାଣ ।

ଆଜ ଭାଦ୍ର ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଥୀ ଦିନ ଆପଣ ଏ ଦିନେ ହେଲେ ଜନମ ।

ଭଲ ବଦନ ଦିଶେ ସୁଶୋଭନ ଭରତଜନେ ଦିଅ ବିଦ୍ୟାଜ୍ଞାନ ।

ଶଶ୍ୱରୀ ପୁତ୍ର ମୂଷିକ ବାହନ ଶଶ୍ୱର ହରଳ ସାନ ସଜାନ ।

ଉତ୍ତମ ବୁଦ୍ଧି ବିଦ୍ୟାର ଭଣ୍ଡାର ଉଗ୍ର ହୁଅ ଦେଖୁ କୃପାଦହାର ।

ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆସନ ଦେବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱା କାୟ ଚମକଇ ଧରେ ।

ରକ୍ଷି ସୁମରନ୍ତି ଯଜ୍ଞ କାର୍ଯ୍ୟରେ ରୂପରେ ଅପୂର୍ବ ସୁଖମା ଖେଳେ ।

ଏକଦନ୍ତ ଆହେ ଦୟାର ମୂର୍ତ୍ତି ଏ ମୋ ମନେ ଦିଅ ବିଦ୍ୟା ଶକତି ।

ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଗର୍ବ ନ ଦିଅ ମୋ ମନେ ଐଶ୍ୟ ଭାବରେ ବଞ୍ଚିବି ଯତନେ ।

ଓଁ ଗଂ ଗଣପତୟେ ନମୋନମଃ ଓଠ ମୋ ସଦା ଗାଉ ତୁମ ନାମ ।

ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ମୋ ମନରୁ ଦୂର କର ହେ ଗଣନାଥ ଘେନ ନମସ୍କାର ।

+ବୀରମହାରାଜପୁର,ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର ମୋ-୯୭୭୭୧୧୦୭୨୮

ଜୟଜୟ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ

ନଳିନୀ ଦାଶ
ଭାଦ୍ର ମାସର ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଥୀରେ କହୁ ନେଲେ ଶ୍ରୀଗଣେଶ ତାଙ୍କର ତିଥିକୁ ସରବେ ପାଳନ୍ତି ମନରେ ଭରି ହରଷ ।

ଗାଆଁଠୁ ସହର ଉତ୍ତର ମୁଖର ପ୍ରଭୁ ତୁମ ଆଗମନେ ପିଲାଏ ପୂଜନ୍ତି ଶିକ୍ଷା ନିକେତନେ ପୂଜା ପ୍ରତି ଅନୁଷ୍ଠାନେ ମଞ୍ଚସ ସଜେଇ ବାଜିଲାଣି ।

କର ଧରାବତରଣ ପଥ ଚାହିଁ ଅଛୁ ଆସ ପ୍ରଭୁ କରି ପାଶ ଅଙ୍କୁଶ ଧାରଣ ।

ପ୍ରଭୁ ବିନାୟକ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦାୟକ ବୁଦ୍ଧି ବିଦ୍ୟାର ଭଣ୍ଡାର ତୁମର ଆଶିଷ ଭାବ ଏ ଧରାରେ ହସି ଉଠୁ ଏ ସଂସାର ।

ତୁମକୁ ପୂଜନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ମନରେ ମରତରେ ସବୁ ଜନ ଜ୍ଞାନେତ ହୋଇ ଆକାଶ ଛୁଆଁବୁ କରୁଅଛି ନିବେଦନ ।

ଯୁଗେଯୁଗେ ପୂଜା ପାଉଅଛ ପ୍ରଭୁ ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ ବାଣି ଦେଇ ହିଂସା ଶର୍ଣ୍ଣା ଭାବ କ୍ଳେଷ ଅହଙ୍କାର ମନରୁ ଦିଅ ଦୂରେଇ ।

ପ୍ରଭୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣଦେବ ବିଗ୍ନ ବିନାଶକ ବକୁଳୁଷ ମହାକାୟ ତୁମେ ଅଗ୍ରପୂଜ୍ୟ ମରତ ଭୂଇଁରେ ହୁଅ ସଦା ବନ୍ଦନୀୟ ।

+ ଭିକାରିପଡା, ଶରଣକୁଳ, ନୟାଗଡ଼ ମୋ) ୯୨୩୮୯୯୭୭୪୯

ବିଦ୍ୟାଦାତା ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ

ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ
ଆହେ ଗଜାନନ ମୂଷିକ ବାହନ ପାର୍ବତୀ ନନ୍ଦନ ତୁହି ପିତା ମହାଦେବ ଭ୍ରାତା କାର୍ତ୍ତିକେୟ ଶାସ ମତ ଅନୁଯାୟୀ ।

ବିଗ୍ନନାଶ ରୂପେ ସର୍ବତ୍ର ପୂଜିତ ଆଦିଦେବ ନାମେ ଗଣ୍ୟ ପ୍ରତି ଶୁଭକାର୍ଯ୍ୟେ ପଞ୍ଚଦେବ ମଧ୍ୟ ଆଗେ ହୁଅ ଆବାହନ ।

ତୁମେ ଏକଦନ୍ତ ବଡ଼ ଦୟାବନ୍ତ ନିବାରଣ କର କଷ୍ଟ ତୁମେ ବିଦ୍ୟାଦାତା ଜ୍ଞାନର ଦେବତା ତୁମେ ପରା ସୁରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

ତୁମେ ଅଟ ଶୁଭ ତୁମେ ଅଟ ଲାଭ ବୁଦ୍ଧି ସିଦ୍ଧି ବିନାୟକ ବେପାର ବଣିଜେ ତୁମ ତିହୁ ବିଜେ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାୟକ ।

ମାତାଙ୍କର ପାଦେ ନୃପୁରର ଶରେ ସାଧୁଳ ଶିକ୍ଷା ସଙ୍ଗାତ ପିତାଙ୍କ ତରୁ ତାରିବେଦ ପାଠ କରିଲ ପରା ଆଶ୍ରତ ।

ଭାଦ୍ର ମାସରେ ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଥୀରେ ଶ୍ରୀଗଣେଶ କରୁଦିନ ହିଂସା ଶର୍ଣ୍ଣା ଶାସେ ଏ ଶୁଭ ଦିନକୁ ପାଳିଥାଉ ଦେଇ ମନ ।

ଘରେ ଘରେ ହୁଏ ଶ୍ରୀଗଣେଶ ପୂଜା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟେ ବହି ଖାତା ଥୋଇ ଲତୁ ଭୋଗ ଦେଇ ପ୍ରଣମନ୍ତି ଭକ୍ତି ଲୟେ ।

+ କେଶରପୁର, ବନ୍ଧି ବଜାର , କଟକ ମୋ) ୭୭୮୧୫୫୭୧୦

ଗଣେଶ ପୂଜା ଆହାଳି ମଜା

ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ଦାଶ
ଗଣେଶପୂଜା ଆହାଳି ମଜା ମନେ ଭକତି ଭରି ଗଜାନନକୁ କରିବା ପୂଜା ଅଜ୍ଞାନ ଯିବ ସରି ।।

ସଫାପୁତ୍ରତା କରିବା ମିଶି ପାଠଶାଳାକୁ ଆମେ ସଜେଇଦେବା ମେଡ଼ ତୋରଣ ଲାଗି ମହତ କାମେ ।।

ଫୁଲ ତୋଳିବା ଗୁଡ଼ିବା ମାଳ ପାଠ ଦେବତା ପାଇଁ ରାତି ପାହିବା ଆଖି ଉଠିବା ସୁରୁକ ସମ ଚେର୍ ।।

ଗାଣିଗଲତୁ ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ ଧୂପ ଦାସକୁ ଦେବା ଦେବଦେବ ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ ଓ ପାଠ ପାଦେ ଶରଣ ନେବା ।।

ଗିରିଜାପୁତ କରିଲେ ଦୟା ପାଇବା ଭଲ ବାଟ ସୁଖତ ଦେବ ପାଖେ ରହିବ ସାରା ଜୀବନ ପାଠ ।।

ପୂଷିକ ଯାନେ ବସି ଠାକୁରେ ପାଠଶାଳାକୁ ଆସ ଆସିବି ଏବେ ଧରା ଧାମକୁ ଏଇ ଭୋଦୁଅ ମାସ ।।

ପାଠ ଓ ଶାଠ ଜ୍ଞାନର ବଳେ ଦୁନିଆ ଯିବା ଜିଣି ଦେଇ ପାରଇ ଧନ ଦରବ ପାଠତ ମନକାଣି ।।

+ କୁଞ୍ଜର ସଙ୍ଗଳାଉ, ପିପିଲି ପୁରୀ ମୋ) ୯୭୬୮୮୨୧୧୯୦

ପ୍ରଭୁ ଗଜାନନ ପ୍ରକାଶ କୁମାର ଚାନ୍ଦ

ଗଣପତି ଗଣନାଥ ପ୍ରଭୁ ଗଜାନନ ଯୋଡୁଅଛୁ ଦୁଇହାତ ଦିଅ ଦରଶନ ।

ବୁଦ୍ଧିଦାତା ସିଦ୍ଧି ଦାତା ପାଠର ଠାକୁର ଅଜ୍ଞାନ କୁ ନାଶ କର ମହେଶ କୁମର ।

କାଶିନାହିଁ ମହପାଠ ଅବା ପୂଜା ବିଧି ଆଶିଷରେ ହେଉ ତୁମ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ।

ତୁମେ ପ୍ରଭୁ ଅଟ ପରା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏ ଜଗତେ ସେଥିପାଇଁ ପୂଜା ପାଥ ଆଗୁଆ ମରତେ ।

ତୁମ ଲାଗି ମଞ୍ଚପକୁ ରଖୁଛୁ ସଜେଇ ଆମ ଲାଗି ମରତକୁ ଆସ ହେ ଓହ୍ଲାଇ ।

ଧୂପ ଦାସ ନୈବେଦ୍ୟ ରଖୁଛୁ ସକାନ୍ତି ତୋଳିଅଛୁ ଫୁଲ ପାଦେ ଦବାକୁ ଅଭାଜି ।

ଏଇଦିନେ ତୁମ ଦୃଷ୍ଟି ଆମ ପରେ ପଡ଼ୁ ରଖୁଅଛୁ ପ୍ରଭୁ ତୁମ ପ୍ରିୟ ଖସାଳତୁ ।

+ ଜୟପୁର ଶାସନ ପିପିଲି ପୁରୀ ମୋ-୯୮୫୩୩୫୪୯୩୮

